אין צריך להבדיל א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי אלא מעתה גבי בור דכתיב [1]ולא יכסנו ה"נ דאין צריך לכסות הכי השתא התם כיון דכתיב [2]בעל הבור ישלם עלויה הוא דרמי לכסויי אבל הכא מכדי כתיב [3]והקריבו חלק הכתוב בין חטאת העוף לעולת העוף [4]לא יבדיל למה לי ש"מ אין צריך להבדיל: מיצה דם הגוף: ת"ר [א]עולה אע"פ שמיצה דם הגוף ולא מיצה דם הראש [א] יכול (א) מיצה דם הראש ולא מיצה דם הגוף ת"ל [ב]הוא [ב] מאי תלמודא אמר רבינא מסתברא (ג) דרוב דמים בגוף שכיחי:

הדרן עלך קדשי קדשים

חטאת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת כשירה [א]כמעשה חטאת לשם עולה כמעשה עולה לשם חטאת כמעשה עולה לשם עולה פסולה [ב]עשאה למעלה כמעשה כולן פסולה עולת העוף שעשאה למעלה כמעשה עולה לשם עולה כשירה [ג]כמעשה עולה לשם חטאת כשירה ובלבד שלא עלתה לבעליה [ד]כמעשה חטאת לשם עולה כמעשה חטאת לשם חטאת פסולה עשאה למטה כמעשה כולן [ה]פסולה:

אין צריך להבדיל. הילכך אם הבדיל לאו שינוי הוא: **מכדי כתיב.** בעולת העוף והקריבו ומינה נפקא לן לר"א ברבי שמעון הבדלה בעולת העוף בהכל שוחטין (חולין דף כא.) ולא דרש [ג] ומלק והקטיר כדדרשי' לעיל [ד] מה הקטרה הראש בעצמו כו' דתיפוק ליה הבדלה מהתם דהך סברא לית ליה שימלוק את כולן [ג] אלא דוקא רוב שנים ויליף לה מקראי ואפילו רבנן דפליגי עליה התם עיקר הבדלה בעולה לא נפקא להו אלא מוהקריבו דמשמע חלק את זה מן החטאת הילכך על כרחך ולא יבדיל האמור בחטאת למה לי כלומר מאי (ג) קאמר לן שמע מינה א"ל להבדיל קאמר הילכך נפקא לן בעולה [ד] מוהקריבו דצריך להבדיל דהא חלק [ה] ביניהן דאי אזהרה היא בחטאת שלא יבדיל היכי נפקא לן בעולה מוהקריבו דצריך להבדיל אינו מוזהר שלא להבדיל הוא דנפקא לן מחילוקו ולא שטעון הבדלה. ד"א [ו] האי למה לי כמו מאי [ז] היא לשון קצר מלאתא והקריבו לחלק למדנו [ח] הבדלה בעולה שמע מינה ולא יבדיל אין צריך להבדיל קאמר ואשמעי' והקריבו דחלק בעולה דצריך להבדיל (דאי [ט] אזהרה היא בחטאת לא שמעי' מוהקריבו אלא דאינו מוזהר מלהבדיל בעולה אבל מצות הבדלה לא נפקא לן):

הדרן עלך קדשי קדשים

חטאת העוף. **כמעשה חטאת.** מליקה בסימן אחד והזאה ומיצוי: **כמעשה עולה.** בגמרא מפרש דשני במאי: **עשאה למעלה כמעשה כולן.** כלומר כמעשה אחד מכולן האמורין כאן ואפילו כמעשה חטאת לשם חטאת: **כמעשה חטאת.** בגמרא [ע"ב] מפרש דשני במאי: **עשאה למטה כמעשה כולן.** כמעשה אחד מכל אלו ואפילו כמעשה עולה לשם עולה:

גמ'

קיר המזבח ויש לומר דמשמע ליה דמתני' פוסלת בכל ענין אפי' לאחר הזאה מדקאמר [י] רבי אלעזר בר"ש שמעתי שמבדילין והיינו דוקא לאחר הזאה מכלל דרבנן פליגי עליה ואמרי אין מבדילין אם כן מתני' דלא כוותיה ול"ת ריש פ' חטאת העוף עשאה כמעשה עולה פסולה וקאמר בגמרא דשני במאי אילימא דשני במליקה נימא דלא כר"א בר"ש דאי ר"א בר' שמעון הא אמר שמעתי שמבדילין בחטאת העוף מאי קשיא ליה לרבי אלעזר בר"ש נמי משכחת לה דהבדיל קודם הזאה וי"ל כיון דמוקמינן כמעשה עולה דשני במליקה א"כ מדלא קתני כמעשה עולה קודם הזאה ש"מ דאיירי בין קודם הזאה בין לאחר הזאה ועוד דלר' אלעזר בן פדת ור"ש בן אליקים ורבי ירמיה [יא] מכשר רבי אלעזר בר"ש אפילו קודם הזאה דמפרשים לא יבדיל דקרא אין צריך להבדיל ור"ת הגיה בגליון בספרו על מילתא דר"ש בן אליקים ומאי לא יבדיל [יב] דמשמע בין בשעת הזאה בין בשעת מיצוי אינו צריך להבדיל ואם הבדיל כשר וכ"ש שממתנה כל הדם ושבקינן לקרא דאיהו דחיק ומוקי אנפשיה דדוקא לא יבדיל בשעת הזאה אבל בשעת מיצוי דלדם הוא צריך אי בעי מבדיל אי בעי לא מבדיל עכ"ל משמע שרוצה לפרש דבשעת הזאה אסר קרא ובשעת מיצוי בעי למימר קרא דאין צריך ותרוייהו משתמעי מיניה (וש"מ) מדאפקיה [יג] קרא בלשון לאו קודם דבשעת הזאה לא יבדיל ולאסורא [יד] אף בשעת מיצוי לא אתי קרא דמוהקריבו הוה נפיק דדריש [טו] מיניה בחולין (דף כא.) שחילק הכתוב בין חטאת העוף לעולת העוף לכן יש לפרש נמי דלאתי קרא למימר דבשעת מיצוי אם ירצה לא יבדיל והא דאמר רבי ירמיה לא שמיע להו דמשמע שבא לחלוק על רב חסדא ורבא ואביי היינו משום שבא ר' ירמיה להשמיענו דכשמבדיל לאחר הזאה אין כאן מעשה עולה בחטאת שמצות חטאת נמי כך הוא דקרא אין צריך להבדיל קאמר ול"ת לרב הונא דאמר משמיה דרב במעילה פרק חטאת העוף (דף ח:) דמילוי חטאת העוף אינו מעכב ולהכי תני במתני' דהתם הוזה דמה אמאי פסלי רבנן כשהבדיל לאחר הזאה הא אין כאן מעשה עולה בחטאת דמחתך בשר בעלמא הוא כדפרישית כיון דכבר נגמרו עבודת הדם דמילוי אינו מעכב ולפי מה שפירשתי ניחא דדילמא רב הונא סבר כר"ש בן אליקים דמוקי פלוגתייהו קודם הזאה אבל לפירוש ר"ת קשה דלאפילו לר"ש בן אליקים לא פליגי אלא לאחר הזאה ויש לומר דרב הונא יעמיד מתני' דקתני הבדיל פסול קודם הזאה ואפילו [טז] כרבי אלעזר בר"ש וסוגיא דשמעתא דקאמר מתניתין דלא כרבי אלעזר בר"ש אתיא כרב אדא בר אהבה דאמר במעילה (דף ח:) משמיה דרב מילוי חטאת העוף מעכב [יז] ורבנן פליגי עליה דר"א בר"ש אפילו לרב הונא מדקאמר [יח] רבי אלעזר ברבי שמעון שמעתי שמבדילין משמע דפליגי רבנן עליה ואע"ג דרב הונא סבר מילוי לא מעכב מודה הוא דפליגי רבנן עליה דרבי אלעזר ברבי שמעון סבר [יט] מילוי מעכב וה"נ איכא חד תנא במעילה דסבר הכי ומיהו מתני' [כ] לא אפשר למימר לרב הונא דסבר [כא] מעכב דהא מהדר הש"ס לאוקומי כל סתמי דמתני' כוותיה דאית ליה אינו מעכב ול"ת והא קתני מתני' חטאת העוף שמלקה לשמה ומילה דמה שלא לשמה פסול אלמא דמילוי מעכב ויש לומר דרב הונא לא הוה תני מילה אלא היזה כדתני במתניתין דמעילה הוזה דמה אבל סיפא דמתני' דמייתי התם במעילה אחד חטאת העוף ואחד עולת העוף מלקן ומילה דמן כו' לא מצי לשנויי דהוא [כב] ושהיזה דהא קתני בה נמי עולה והזאה בעולה ליכא לכך צריך לשנויי דלגלדין קתני:

אלא מעתה גבי בור דכתיב ולא יכסנו כו'. מכל לאוין שבתורה כגון לא תחסום לא תאכלו כל נבילה לא תלבש שעטנז לא קשיא ליה למאי כתביה אם לא ללאו אבל הא דמסברא הוה אמינא דמבדיל לפי שצריך לדם אמרינן דכי כתיב לא יבדיל אין צריך להבדיל קאמר וגבי בור נמי מסברא הוה אמינא דחייב לכסותו וכי כתיב לא יכסנו אין צריך לכסותו קאמר:

הדרן עלך קדשי קדשים

חטאת העוף. כמעשה חטאת לשם חטאת כשירה. זו היא מצותה [כג] ואגב אחריני נקטיה: **למעלה** כמעשה כולן פסולה. אף שעשה העבודה כתקנה [כד] והיינו באכילה אבל בעלים נתכפרו לשמואל דאמר לעיל פרק ג' (דף ט:) כיון שהגיע דם למזבח נתכפרו בעלים [כה]: **למטה** כמעשה כולן פסולה. בסוף פירקין דלעיל (דף סה:) פירשתי דלא ידעינן מנא ליה עיכובא בעולה:

מסורת הש"ס

א) ת"כ ויקרא נדבה פ"ט ה"ו, ב) ויקרא א טו, ג) דף סה.,

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' יכול אע"פ שמיצה דם הראש: (ב) שם מסתברא רוב כצ"ל ואות ד' נמחק: (ג) רש"י ד"ה מכדי וכו' כלומר מאי קמ"ל:

◆

שינויי נוסחאות

א] הראש כשרה (כי"צ): ב] כלכתב"י היא: ג] כולו (כתה"י ש"מ): ד] בעולה (כי"י ה): ה] צ"ל מדחילק, ותיבת דהא נמחק: ו] תיבת ד"א נמחק (ש"מ וכן בכתה"י ליתא): ז] מאי האי (כי"י). וכש"מ מאי קאמר: ח] ללמדנו (צ"ק): ט] דאי וכו', כל זה עד סה"ד יתור לשון הוא, דכבר מבואר לעיל (צ"ק): י] ס"ח משום דראב"ש אמר שמעתי שמבדילין אמתני' קאמר ובא לחלוק עליה. ואת"כ כו' (ש"מ) ולשון תוס' חולין (כב, א) משום דקאמר ראב"ש שמעתי שמבדילין ומשמע דקאי אמתניתין ובא לחלוק עליה: יא] ירמיה צריך שפיר דלדידהו מכשר כו' כצ"ל (ש"מ): יב] לשון תוס' חולין שם [עפ"י ש"מ] ומאי לא יבדיל דקרא אינו צריך להבדיל היינו בשעת מיצוי דלדם הוא צריך וכשמבדיל כל שכן שמתמצה כל הדם: יג] צ"ל דמדאפקיה (צ"ק): יד] ולאסור (תוס' חולין שם): טו] צ"ל כדדריש (ש"מ): טז] ואתי אפילו כר"א (תוס' שם): יז] ואיכא רבנן דפליגי (ש"מ): יח] דמדקאמר (תוס' שם): יט] וסברי מיצוי כו' כצ"ל (גליון עפ"י תוס' שם): כ] צ"ל רבנן דמתני' (צ"ק): כא] דסברי (צ"ק): כב] תיבת דהוא נמחק (צ"ק) וגי' ס"נ דהוה תני ושהיזה: כג] מצוותה והא דנקט שעשאה בדיעבד אגב אחריני נקטיה כצ"ל (ש"מ): כד] כתקנה. צ"ל אפילו לא שינה במעשה העבודה, והיינו שהיזה הדם (תוס' קודשה): כה] בש"מ נוסף וצ"ל דלא קאמר שמואל אלא בזבחים אבל בעוף לא דקרא דמייתי לעיל גבי זבחים כתיב ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר: כו] נראה כוונתו לקושית התוס' בד"ה אלא, מכל לאוין כו' לא קשיא ליה (גליון):

◆

ליקוטים

כמעשה חטאת לשם חטאת. אע"פ ששינה בסדר מליקה כגון שמלק והבדיל ובחטאת נאמר ולא יבדיל כשרה הואיל ונעשית למטה וכשאר עבודות כהלכתה. עכ"ל הרע"ב ז"ל בהאי בבא קמייתא. והר"נ פירש בבא תנייתא גבי עולה כמעשה עולה אע"פ ששינה במליקתה שלא הבדיל ומן הדין היה לו להבדיל אפ"ה כשרה ע"כ. אמר העני המלקט, כן משמע לבאורה שפירש הרמב"ם ז"ל בחיבורו גבי זו"ל ומה שאמר בתחלה כמעשה חטאת כשרה ז"ל אפילו שינה בסדר מליקתה, מה שאמר ג"כ כמעשה [illegible]

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"ז מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ז:
ב ב מיי' שם הלכה ה:
ג ג ד מיי' שם הלכה ח:
ד ה מיי' שם הלכה ו:

◆

תורה אור השלם

1. וְכִי יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוֹ כִּי יִכְרֶה אִישׁ בֹּר וְלֹא יְכַסֶּנּוּ וְנָפַל שָׁמָּה שּׁוֹר אוֹ חֲמוֹר: שמות כא, לג
2. בַּעַל הַבּוֹר יְשַׁלֵּם כֶּסֶף יָשִׁיב לִבְעָלָיו וְהַמֵּת יִהְיֶה לּוֹ: שמות כא, לד
3. וְהִקְרִיבוֹ הַכֹּהֵן אֶל הַמִּזְבֵּחַ וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה וְנִמְצָה דָמוֹ עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ: ויקרא א, טו
4. וְהֵבִיא אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשׁוֹנָה וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוּל עָרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל: ויקרא ה, ח

◆

שיטה מקובצת

[illegible]

[illegible]

ע"ב מעמוד קודם

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones